

Δρ. Λεωνίδα Κανέλλος,

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΕΤΤ:

«Στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών ζούμε μία δεκαετή άνοιξη»

συνέντευξη στον

Γ. Γεωργατζή,

g.georgatzis@smartpress.gr

ΓΙΑ ΔΕΚΑΕΤΗ ΑΝΟΙΞΗ στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών στη χώρα μας, απόρροια της απελευθέρωσης της αγοράς, κάνει λόγο ο Πρόεδρος της ΕΕΤΤ κ. Λεωνίδα Κανέλλος. Ο ισχυρός άνδρας της ρυθμιστικής αρχής, μιλώντας εφ' όλης της ύλης στο Info-Com, απαριθμεί από τη μία πλευρά τα αγαθά που έφερε ο υγιής ανταγωνισμός, κυρίως στη σχέση τιμής-ευρυζωνικής ταχύτητας (υποδεκαπλασιασμό των τιμών και υπερδεκαπλασιασμό των ταχυτήτων πρόσβασης), ωστόσο σημειώνει ότι μεγαλύτερη πρόκληση παραμένει η έλλειψη εναλλακτικών υποδομών. Ξεκαθαρίζει επίσης ότι ο λειτουργικός διαχωρισμός είναι μια πρακτική που δεν αποκλείεται να εφαρμοστεί και στη χώρα μας, αν όμως οι συνθήκες της αγοράς το «επιβάλουν», ενώ αποδίδει σε επικοινωνιακή στρατηγική από πλευράς ΟΤΕ της αιτιάσεις για καθυστέρηση έγκρισης **ΤΩΝ ΠΑΚΕΤΩΝ ΤΟΥ.**

Θα είναι όμως σφάλμα να εξαντλούμε τη συζήτηση για την ευρυζωνικότητα σε αριθμούς γραμμών και ποσοστά διείσδυσης. Το μέγα ζητούμενο είναι να καταστεί η ποιοτική ευρυζωνικότητα κοινωνικό αγαθό και όχημα ανάπτυξης.

I-C: Ποιες είναι οι βασικές προτεραιότητες που θέτει η Ρυθμιστική Αρχή για το 2010;

Λ.Κ.: Σύμφωνα με τον στρατηγικό σχεδιασμό της ΕΕΤΤ που έχουμε ανακοινώσει δημόσια, οι βασικές προτεραιότητές μας για το τρέχον έτος 2010, σε επίπεδο ρύθμισης και εποπτείας της αγοράς, κινούνται σε τρεις κατευθύνσεις: Η πρώτη κατεύθυνση αφορά την λειτουργία της ανταγωνιστικής αγοράς ηλεκτρονικών επικοινωνιών καθώς και της αγοράς ταχυδρομικών υπηρεσιών, ενόψει της επικείμενης απελευθέρωσης. Στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, προτεραιότητές μας είναι να απλοποιήσουμε τις διαδικασίες αδειοδότησης δικτυακών υποδομών, σταθερών και κινητών, να διευκολύνουμε, στο μέτρο των αρμοδιοτήτων μας, τη μετάβαση στην ψηφιακή τηλεόραση και να ενισχύσουμε την περαιτέρω άνοδο των παρόχων στην κλίμακα επενδύσεων, με ιδιαίτερη έμφαση στην εύρυθμη λειτουργία της Αδεσμοποίησης Πρόσβασης στον Τοπικό Βρόχο.

Παράλληλα, μελετάμε τη σταδιακή απορρύθμιση των αγορών που παρουσιάζουν ικανοποιητικό επίπεδο ανταγωνισμού. Σε επίπεδο εποπτείας, θα συνεχίσουμε τους ελέγχους σε ότι αφορά την νόμιμη χρήση του ραδιοφάσματος από τους αδειοδοτημένους χρήστες του, τηλεοπτικούς και ραδιοφωνικούς

σταθμούς, και θα συνεχίσουμε να επιβάλουμε πρόστιμα κατά των παραβατών που προκαλούν επιζήμιες παρεμβολές θέτοντας συχνά σε κίνδυνο την ανθρώπινη ζωή.

Υψηλά στους στόχους μας βρίσκεται ακόμα η ενθάρρυνση των παικτών για τη μετάβαση σε δίκτυα πρόσβασης επόμενης γενιάς είτε με ιδιωτική πρωτοβουλία, είτε με συμπράξεις μεταξύ παρόχων, είτε με μικτά σχήματα συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Στον ταχυδρομικό τομέα, στοχεύουμε ομοίως να επιταχύνουμε τις διαδικασίες για την ομαλή μετάβαση στην απελευθερωμένη αγορά, αξιοποιώντας την εμπειρία μας από τις τηλεπικοινωνίες.

Η δεύτερη κατεύθυνση αφορά τη στήριξη των συμφερόντων του πολίτη - καταναλωτή που υποφέρει από την οικονομική κρίση. Πρωταρχικός μας στόχος είναι να ενισχύσουμε τη θέση του, προάγοντας την ενημέρωση και τη διαφάνεια σε θέματα τιμών και ποιότητας και αποτρέποντας στρεβλώσεις και φαινόμενα υπερχρέωσης ή αθέμιτων πρακτικών σε υπηρεσίες πρόσβασης, επικοινωνίας και περιεχομένου. Επιπλέον, συνεχίζουμε το έργο μας για τη διασφάλιση της ποιότητας και της διαθεσιμότητας υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και στη διάδοση της ευρυζωνικότητας, σταθερής και κινητής, σε όλη την επικράτεια.

Η τρίτη κατεύθυνση αφορά τη βελτίωση των λειτουργικών διαδικασιών της ίδιας της EETT. Σε μία προσπάθεια περαιτέρω αύξησης της συνολικής αποτελεσματικότητας της Αρχής, ιδιαίτερα όσον αφορά τις σχέσεις με την αγορά και το κοινό, προχωρούμε στην εισαγωγή διαδικασιών ηλεκτρονικών συναλλαγών με χρήση ηλεκτρονικών υπογραφών σε μία σειρά τυποποιημένων διαδικασιών αδειοδότησης, αριθμοδότησης, έκδοσης βεβαιώσεων ονομάτων χώρου κλπ. Επιπρόσθετα, στοχεύουμε στη μείωση του χρόνου έκδοσης αποφάσεων και κανονιστικών ρυθμίσεων για μεγαλύτερη ευελιξία και προσαρμοστικότητα στις τρέχουσες εξελίξεις.

I-C: Είστε ικανοποιημένος από τον βαθμό διείσδυσης της ευρυζωνικότητας στη χώρα και το γεγονός ότι ξεπεράσαμε το «milestone» των 2 εκατ. συνδέσεων;

A.K.: Αναμφισβήτητο το γεγονός ότι υπάρχουν σήμερα στην Ελλάδα περισσότερες από 2 εκατ. ευρυζωνικές συνδέσεις σε ένα σύνολο 5.2 εκατ. τηλεφωνικών γραμμών, δηλαδή ένα ποσοστό κοντά στο 40%, αποτελεί επιβράβευση των προσπαθειών που καταβάλλονται για την ανάπτυξη της ευρυζωνικότητας στη χώρα μας. Αν μάλιστα αναλογιστούμε επίσης, την παράλληλη αύξηση της κινητής ευρυζωνικότητας καθώς και το γεγονός ότι η ραγδαία αυτή ανάπτυξη πραγματοποιήθηκε μόλις τα τελευταία 3-4 χρόνια, σας θυμίζω ότι στις αρχές του 2006 είχαμε περίπου 160.000 ευρυζωνικές γραμμές, κατανοούμε εύκολα τον πραγματικό άθλο που έχει ήδη επιτευχθεί.

Θα είναι όμως σφάλμα να εξαντλούμε τη συζήτηση για την ευρυζωνικότητα σε αριθμούς γραμμών και ποσοστά διείσδυσης. Το μέγα ζητούμενο είναι να καταστεί η ποιοτική ευρυζωνικότητα κοινωνικό αγαθό και όχημα ανάπτυξης. Αυτό σημαίνει να έχει κάθε νοικοκυριό και κάθε επιχείρηση ευρυζωνική πρόσβαση στο διαδίκτυο σε προσιτές τιμές και σε όρους ταχύτητας και ποιότητας τέτοιους που θα επιτρέπουν την πλήρη αξιοποίηση των εργαλείων που παρέχει η Κοινωνία της Γνώσης στην καθημερινή και επαγγελματική ζωή. Σημαίνει ακόμη να αναπτυχθούν ποιοτικές εφαρμογές, υπηρεσίες και περιεχόμενο από το κράτος και τις επιχειρήσεις, ώστε να βελτιώσουν την ανταγωνιστικότητα του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, να προσφέρουν καλύτερη εξυπηρέτηση στον πολίτη αλλά και να ανοίξουν νέες επιχειρηματικές προοπτικές για το σύνολο της χειμαζόμενης οικονομίας μας.

I-C: Η λέξη «συνεννόηση» είναι αυτή που κρατήσαμε από την πρώτη τοποθέτηση σας αναφορικά με τις σχέσεις της Επιτροπής με τον ΟΤΕ. Αυτή είναι η γραμμή που θα διέπει την πολιτική της αρχής από εδώ και πέρα; Θα αποφύγετε την όξυνση και τα βαριά πρόστιμα, που υπήρξαν κατά τη θητεία της προηγούμενης διοίκησης;

A.K.: Θα μου επιτρέψετε να επαναλάβω αυτό που έχω πει από την πρώτη ημέρα που ανέλαβα τη θέση του Προέδρου της EETT. Ρόλος της Ρυθμιστικής Αρχής είναι η διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της αγοράς και του ανταγωνισμού, προς όφελος του καταναλωτή και της κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης της χώρας.

Η διαβούλευση όχι μόνο με τον ΟΤΕ, που αποτελεί το μεγαλύτερο πάροχο στη χώρα, αλλά με το σύνολο της αγοράς, και η επιβολή προστίμων, όπου υπάρχει παραβίαση της σχετικής νομοθεσίας, αποτελούν εργαλεία της Ρυθμιστικής Αρχής για την επίτευξη του σκοπού αυτού.

Για να απομονώσουμε τις δύο συνιστώσες του ερωτήματός σας, η διαβούλευση με την αγορά αποτελεί και θα συνεχίσει να αποτελεί πάγια πρακτική της EETT, πριν από την λήψη κάθε σημαντικής απόφασης. Πρόκειται για μία πρακτική, την οποία επιβάλλουν οι αρχές της διαφάνειας αλλά και την οποία επιτάσσουν τόσο το Ευρωπαϊκό κανονιστικό πλαίσιο όσο και ο εθνικός τηλεπικοινωνιακός νόμος.

Από την άλλη πλευρά, η επιβολή προστίμων είναι μία απόφαση που λαμβάνει κάθε ρυθμιστής ύστερα από πολλή σκέψη και προβληματισμό. Όταν όμως παραβιάζεται η κείμενη νομοθεσία και μάλιστα με τρόπο επιβλαβή για τη λειτουργία της αγοράς και του ανταγωνισμού ή για τα συμφέροντα του

Η επιβολή προστίμων είναι μία απόφαση που λαμβάνει κάθε ρυθμιστής ύστερα από πολλή σκέψη και προβληματισμό. Όταν όμως παραβιάζεται η κείμενη νομοθεσία και μάλιστα με τρόπο επιβλαβή για τη λειτουργία της αγοράς και του ανταγωνισμού ή για τα συμφέροντα του καταναλωτή, να είστε βέβαιοι ότι δε θα διστάσουμε να επιβάλλουμε τις κατάλληλες διοικητικές κυρώσεις, με τρόπο αποτρεπτικό αλλά και με απόλυτο σεβασμό στις αρχές της αναλογικότητας και της δικαιοσύνης.

Οι συστηματικές αιτιάσεις του ΟΤΕ κατά της ΕΕΤΤ η οποία δήθεν τον εμποδίζει να εξασκήσει μια φιλική πολιτική για τον καταναλωτή αποτελούν τμήμα μιας επικοινωνιακής στρατηγικής, και όχι φυσικά της πραγματικότητας και της νομοθεσίας, όπως ισχύει στην Ελλάδα και σε ολόκληρη την Ευρώπη.

καταναλωτή, να είστε βέβαιοι ότι δεν θα διατάσουμε να επιβάλλουμε τις κατάλληλες διοικητικές κυρώσεις, με τρόπο αποτρεπτικό αλλά και με απόλυτο σεβασμό στις αρχές της αναλογικότητας και της ισονομίας.

Ι-Σ: Η ηγεσία του ΟΤΕ κάνει λόγο για άδικη ρύθμιση του Οργανισμού ως παίκτη με σημαντική ισχύ στην αγορά (SMP), από τη στιγμή που πλέον έχει να ανταγωνιστεί μεγάλους ομίλους όπως Vodafone-Hol και Wind-Tellus στο πεδίο της σταθερής τηλεφωνίας και των ευρυζωνικών υπηρεσιών. Ποια η θέση της ΕΕΤΤ και τι απαντάτε στην κατηγορία ότι δεν του επιτρέπετε να ακολουθήσει μια πιο φιλική προς τον καταναλωτή τιμολογιακή πολιτική;

Λ.Κ.: Θα μου επιτρέψετε να επισημάνω ότι οι συστηματικές αιτιάσεις του ΟΤΕ κατά της ΕΕΤΤ η οποία δήθεν τον εμποδίζει να εξασκήσει μια φιλική πολιτική για τον καταναλωτή αποτελούν τμήμα μιας επικοινωνιακής στρατηγικής, και όχι φυσικά της πραγματικότητας και της νομοθεσίας, όπως ισχύει στην Ελλάδα και σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Θα επαναλάβω λοιπόν για πολλοστή φορά, ότι η επιβολή ή όχι ρυθμιστικών υποχρεώσεων κατά του ΟΤΕ είναι αποτέ-

λεσμα συγκεκριμένης διαδικασίας, βάσει του Ευρωπαϊκού δικαίου, που λέγεται ανάλυση αγορών και διέπεται στο σύνολο της από τις αρχές του δικαίου περί ανταγωνισμού. Η διαδικασία ξεκινάει με τον ορισμό της αγοράς, συνεχίζεται με τον προσδιορισμό του παρόχου με Σημαντική Ισχύ και καταλήγει με τον ορισμό των ρυθμιστικών υποχρεώσεων του παρόχου αυτού. Ο ΟΤΕ που διαθέτει ικανά και έμπειρα στελέχη είναι πολύ καλός γνώστης της εν λόγω διαδικασίας και ως εκ τούτου, δεν θα έπρεπε να επικαλείται, απλά για λόγους εντυπωσιασμού, επιχειρήματα που δεν σχετίζονται με αυτήν.

Όταν για παράδειγμα αναλύουμε μία αγορά, π.χ. στην κινητή τηλεφωνία, εξετάζουμε τη Vodafone, την Cosmote και τη Wind αλλά όχι τον ΟΤΕ με τα εκατομμύρια συνδρομητών σταθερής τηλεφωνίας και μερίδιο αγοράς γύρω στο 70%. Αντίστοιχα, οι εταιρίες κινητής τηλεφωνίας με τα εκατομμύρια των συνδρομητών είναι πολύ πιθανό να μην επηρεάζουν παρά ελάχιστα ή και καθόλου τη λειτουργία κάποιων αγορών στη σταθερή τηλεφωνία, εκτός βέβαια των συνδυαστικών πακέτων σταθερο-κινητής τηλεφωνίας. Και βέβαια δεν έχει καμία απολύτως σημασία το μέγεθος οποιασδήποτε εταιρίας στο εξωτερικό αλλά μόνο η δραστηριότητά της στην Ελλάδα, όπως αποτυπώνεται στα μερίδια αγοράς και τα οικονομικά της στοιχεία. Αντιλαμβάνεστε συνεπώς ότι η γενικόλογη επίκληση «μεγάλων ομίλων» δεν έχει καμία απολύτως σχέση με την πραγματικότητα και την κείμενη νομοθεσία, την οποία η ΕΕΤΤ έχει ταχθεί από την Πολιτεία να εφαρμόζει.

Επιπλέον, ο ΟΤΕ μιλά συστηματικά για πολύμηνες καθυστερήσεις έγκρισης πακέτων από την ΕΕΤΤ, χωρίς όμως να αναφέρει ότι οι όποιες καθυστερήσεις οφείλονται σε παροχή ελλιπών στοιχείων από τον ίδιο τον οργανισμό, διαδικασία που έχει βελτιωθεί αισθητά τον τελευταίο καιρό και ελπίζουμε να βελτιωθεί ακόμα περισσότερο μετά την ολοκλήρωση της διαβούλευσης για το οικονομικό μοντέλο εξέτασης των πακέτων. Σε κάθε περίπτωση, η Αρχή μας προσπαθεί πάντα να είναι αντικειμενική και διαλλακτική προς όλους τους παρόχους, ασκώντας και την αυτοκριτική της, όπου χρειάζεται.

Όσον αφορά το δεύτερο σκέλος του ερωτήματός σας, η ΕΕΤΤ όχι απλά επιτρέπει αλλά και ενθαρρύνει φιλικές προς τον καταναλωτή τιμολογιακές πολιτικές. Δεν πρόκειται όμως να επιτρέψει τιμολογιακές πολιτικές που παραβιάζουν το δίκαιο του ανταγωνισμού. Για να μην υπάρχει η παραμυθική αμφιβολία, θα θυμίσω ότι πριν από την ουσιαστική απελευθέρωση του τοπικού βρόχου ο καταναλωτής πλήρωνε 100 ευρώ ή και περισσότερα για μία γραμμή 1Mbps. Σήμερα πληρώνει λιγότερα από 20 ευρώ για μία γραμμή πολλαπλάσιας ταχύτητας. Η εξέλιξη αυτή αποδεικνύει ότι είναι ο υγιής ανταγωνισμός και όχι η κοινωνική πολιτική οποιουδήποτε παρόχου που έχει οδηγήσει σε υποδεκαπλα-

σιασμό των τιμών και υπερδεκαπλασιασμό των ταχυτήτων πρόσβασης. Τη λειτουργία του υγιούς ανταγωνισμού με απώτερο στόχο και την ανάπτυξη των ηλεκτρονικών επικοινωνιών στην πατρίδα μας οφείλουμε να διασφαλίσουμε εμείς, η ΕΕΤΤ, ως Ρυθμιστική Αρχή και θα το πράξουμε με αποκλειστικό γνώμονα το συμφέρον του καταναλωτή, το οποίο καμία ιδιωτική εταιρεία που αποσκοπεί ευλόγως στο εμπορικό κέρδος, δε νομιμοποιείται να ισχυρίζεται ότι μπορεί να διασφαλίσει.

I-C: Ο ΟΤΕ προχωρά άμεσα σε επενδύσεις για την ανάπτυξη δικτύου VDSL. Ποιες ρυθμιστικές υποχρεώσεις προτίθεται να επιβάλει η ΕΕΤΤ στον Οργανισμό;

A.K.: Θα σας παραπέμψω στο προηγούμενο ερώτημα. Οι επενδύσεις στα νέα δίκτυα είναι καλοδεχούμενες, από όπου και αν προέρχονται, από το κράτος ή τους παρόχους. Οι ρυθμιστικές υποχρεώσεις που θα επιβληθούν στον ΟΤΕ, εφόσον προχωρήσει στην ανάπτυξη δικτύου VDSL, εξαρτώνται αποκλειστικά από τα σχετικά πορίσματα της διαδικασίας ανάλυσης αγορών, κατ' επιταγή της Σύστασης της Ευρωπαϊκής Ένωσης για θέματα ρύθμισης δικτύων πρόσβασης επόμενης γενιάς.

Σε κάθε περίπτωση, οι όποιες ρυθμιστικές υποχρεώσεις επιβληθούν θα είναι δίκαιες, αναλογικές και εύλογες, θα λαμβάνουν υπόψη τον επιχειρηματικό κίνδυνο της επένδυσης και θα έχουν ένα τριπλό στόχο: πρώτον, να αποτραπεί η απαξίωση των σημαντικών επενδύσεων που έχουν γίνει για την αποδεσμοποίηση του τοπικού βρόχου. Δεύτερον, να διασφαλισθεί ότι οι εναλλακτικοί πάροχοι θα παραμείνουν στην αγορά, διατηρώντας τη δυνατότητα να ανταγωνιστούν τον ΟΤΕ σε ίσους όρους και μάλιστα, όποιος εναλλακτι-

κός πάροχος το επιθυμεί να μπορεί να επενδύσει στην αποδεσμοποίηση του τοπικού υποβρόχου. Τρίτον, να μην αρθούν τα επενδυτικά κίνητρα του εγκατεστημένου παρόχου, του ΟΤΕ, που δίκαια και εύλογα αποσκοπεί στην επιστροφή της επένδυσής του, την οποία η ΕΕΤΤ οφείλει να προστατεύσει.

I-C: Θα υπάρξει κάποια εξέλιξη στο ζήτημα της απουσίας ιδεατών παρόχων κινητής τηλεφωνίας (MVNOs);

A.K.: Κατ' αρχάς πρέπει να αναφέρουμε ότι στις περισσότερες χώρες της ΕΕ υπάρχουν ιδεατοί πάροχοι κινητής τηλεφωνίας (MVNOs), οι οποίοι προέρχονται από διαφορετικούς κλάδους και στηρίζονται σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό στην υποδομή των παρόχων κινητής τηλεφωνίας. Η δραστηριοποίηση των MVNOs στις χώρες αυτές έχει συμβάλει στην οικονομική χρήση των εγκατεστημένων δικτυακών υποδομών και στην προαγωγή του επίπεδου του ανταγωνισμού καθώς οι καταναλωτές έχουν τελικά περισσότερες επιλογές. Παράλληλα, σε πολλές περιπτώσεις, πάροχοι σταθερής τηλεφωνίας συνάπτουν συμφωνίες με παρόχους κινητής τηλεφωνίας προκειμένου να παρέχουν υπηρεσίες σύγκλισης σταθερής και κινητής τηλεφωνίας. Ωστόσο, η κατάσταση στην Ελληνική αγορά απέχει σημαντικά από αυτήν που έχει διαμορφωθεί στις υπόλοιπες χώρες της ΕΕ. Το συγκεκριμένο ζήτημα απασχολεί ιδιαίτερα την ΕΕΤΤ γιατί έχει ως συνέπεια τον περιορισμό των επιλογών του Έλληνα καταναλωτή. Στο πλαίσιο αυτό, εξετάζουμε όλα τα νομικά εργαλεία που θα μας επιτρέψουν να προβούμε σε σχετικές ρυθμιστικές παρεμβάσεις ώστε να αναπτυχθούν ιδεατοί πάροχοι κινητής τηλεφωνίας και στην Ελλάδα. Το ζητούμενο τελικά είναι, όπως προανέφερα, οι Έλληνες κα-

Ο υγιής ανταγωνισμός και όχι η κοινωνική πολιτική του ΟΤΕ ή όποιου άλλου παρόχου που έχει οδηγήσει σε υποδεκαπλασιασμό των τιμών και υπερδεκαπλασιασμό των ταχυτήτων πρόσβασης.

Κάτοπτρο Καριέρας

Ο Δρ. Λεωνίδας Κανέλλος γεννήθηκε στην Αθήνα το 1962. Είναι δικηγόρος Αθηνών, μέλος του ΔΣΑ. Διαθέτει πολυετή επαγγελματική εμπειρία στην εφαρμογή του Ευρωπαϊκού δικαίου ηλεκτρονικών επικοινωνιών και του δικαίου ανταγωνισμού στην απελευθερωμένη αγορά. Αποφοίτησε από τη Νομική Σχολή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (1984). Είναι κάτοχος Μεταπτυχιακού τίτλου DEA στο Δίκαιο Πληροφορικής και Νομική Πληροφορική από το Πανεπιστήμιο Montpellier της Γαλλίας (1985) και Διδάκτωρ Νομικής από το ίδιο Πανεπιστήμιο (1990). Αντικείμενο της διδακτορικής διατριβής του υπήρξε η σύγκλιση

των τεχνολογιών πληροφορικής, οπτικοακουστικών και ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Έχει διατελέσει μέλος του Legal Advisory Board της Γενικής Διεύθυνσης της Κοινωνίας της Πληροφορίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (1990 - 2001). Έχει συμμετάσχει στην Ομάδα Συμβούλων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο πλαίσιο του Επείγοντος Προγράμματος Ανάπτυξης των Ελληνικών τηλεπικοινωνιών (CRASH PROGRAMME) (1992 - 1996) καθώς και στη συντακτική ομάδα του ιδρυτικού νόμου της ΕΕΤΤ. Έχει διατελέσει στέλεχος του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών (Τηλεματική, Πειθαρχικό, Νομική Υπηρεσία) (1994 - 2009). Έχει συνεργαστεί ως νομικός Εμπειρογνώμονας με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Τυποποίησης (CEN) στην μικτή Ομάδα Εργασίας CEN - ETSI με αντικείμενο τη δημι-

ουργία τεχνικών προτύπων για τις Ηλεκτρονικές Υπογραφές (2000 - 2001). Έχει συνεργαστεί με τη Διεύθυνση Φάσματος της ΕΕΤΤ για την ενσωμάτωση του δευτερογενούς ευρωπαϊκού δικαίου περί ηλεκτρονικών επικοινωνιών (2003 - 2005). Έχει διατελέσει επικεφαλής πλήθους νομοθετικών έργων και διεθνών μελετών για την εισαγωγή των Ευρωπαϊκών ρυθμίσεων στην Ελληνική νομοθεσία (1989 - 2009). Έχει διδάξει στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου (Τμήμα Μηχανικών Πληροφοριακών και Επικοινωνιακών Συστημάτων) και στο Πανεπιστήμιο Πειραιά (Τμήμα Ψηφιακών Συστημάτων). Μιλάει άπταιστα αγγλικά, γαλλικά και γερμανικά ενώ γνωρίζει ισπανικά και ιταλικά. Από τον Σεπτέμβριο του 2009 είναι Πρόεδρος της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ).

Αν πρόκειται να εφαρμόσουμε το λειτουργικό διαχωρισμό, αυτό θα γίνει υπό την προϋπόθεση ότι οι συνθήκες τεκμηριώνουν απόλυτα την αναγκαιότητα του δραστικού αυτού μέτρου.

ταναλωτές να έχουν τη δυνατότητα να επιλέγουν ανάμεσα σε καινοτόμες υπηρεσίες και προσφορές που θα ικανοποιούν τις ανάγκες τους σε προσιτές τιμές.

I-C: Μετά την αναθεώρηση του Ευρωπαϊκού Κανονιστικού Πλαισίου, οι τοπικοί ρυθμιστές έχουν πλέον στη διάθεση τους ως έσχατο ρυθμιστικό «εργαλείο» τον λειτουργικό διαχωρισμό. Πιστεύετε ότι πρέπει να υπάρχει αυτό το εργαλείο στην «φαρέτρα» του ρυθμιστή και κατά πόσο νομίζετε ότι πρέπει να γίνει χρήση ενός τέτοιου εργαλείου στην Ελλάδα;

A.K.: Θα μου επιτρέψετε κατ' αρχάς να πω ότι ο λειτουργικός διαχωρισμός δεν θα έπρεπε να θεωρείται ως το έσχατο εργαλείο. Αυτό τουλάχιστον δείχνει η εμπειρία της Βρετανίας, όπου ο λειτουργικός διαχωρισμός του Υπόχρεου Παρόχου, της BT, δημιούργησε ένα κλίμα ρυθμιστικής σταθερότητας, το οποίο αποδείχθηκε ιδιαίτερα θετικό για το σύνολο της τηλεπικοινωνιακής αγοράς αλλά πολύ περισσότερο για την ίδια την εταιρία αυτή.

Για να μπω όμως στην ουσία του ερωτήματός σας, ο λειτουργικός διαχωρισμός αποτελεί ένα υπαρκτό ρυθμιστικό εργαλείο στη φαρέτρα του κάθε Ρυθμιστή, το οποίο όμως, όπως το νέο κανονιστικό πλαίσιο επιτάσσει, θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί με πολύ μεγάλη σύνεση. Θα πρέπει δηλαδή η κάθε Ρυθμιστική Αρχή, πριν προβεί σε εφαρμογή του μέτρου αυτού, να εξετάσει την τρέχουσα κατάσταση στην αγορά και να εκτιμήσει τις συνολικές επιπτώσεις από την εφαρμογή του. Είναι πιθανόν η κατάσταση της αγοράς να μην επιτρέπει χρονικά την εφαρμογή όλων των ρυθμιστικών εργαλείων πριν από τον λειτουργικό διαχωρισμό και τότε η Ρυθμιστική Αρχή να αναγκαστεί να προβεί στην άμεση εφαρμογή του αφού αιτιολογήσει επαρκώς τους λόγους που την οδήγησαν να πράξει κάτι τέτοιο.

Το Σώμα των Ευρωπαίων Ρυθμιστών Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών, το BEREC, στο οποίο συμμετέχει ως μέλος και η ΕΕΤΤ, έχει εντάξει το θέμα του λειτουργικού διαχωρισμού στο πρόγραμμα εργασιών του για το 2010, με σκοπό να αναλύσει τις διαδικασίες και πρακτικές που θα πρέπει να υιοθετηθούν σε σχέση με το νέο αυτό ρυθμιστικό εργαλείο.

Όσον αφορά τώρα τη χώρα μας, φυσικά και δεν πρόκειται να αποκλείσουμε το ενδεχόμενο εφαρμογής του. Κάτι τέτοιο θα ακύρωνε το Ευρωπαϊκό Κανονιστικό Πλαίσιο. Θα ήθελα όμως να σας διαβεβαιώσω για τρία πράγματα : πρώτον, αν πρόκειται να εφαρμόσουμε το λειτουργικό διαχωρισμό, αυτό θα γίνει υπό την προϋπόθεση ότι οι συνθήκες τεκμηριώνουν απόλυτα την αναγκαιότητα του δραστικού αυτού μέτρου, δεύτερον, δεν πρόκειται σε καμία περίπτωση να αιφνιδιάσουμε την αγορά αλλά τουναντίον θα την κρατούμε απόλυτα ενήμερη για οποιαδήποτε σχετική κίνηση, και τρίτον, αν κάποια στιγμή ξεκινήσουμε μία τέτοια διαδικασία, θα λάβουμε πολύ σοβαρά υπόψη, πέραν όλων των άλλων, τις

όποιες κατευθύνσεις του BEREC, την ευρωπαϊκή εμπειρία και βεβαίως τις θέσεις της αγοράς.

I-C: Η μεταφορά της μεταρρυθμιστικής δέσμης για τις τηλεπικοινωνίες στην εθνική νομοθεσία, πρέπει να γίνει και στα 27 κράτη μέλη της ΕΕ το αργότερο έως τον Ιούνιο του 2011. Αυτή τη φορά θα «προλάβει» η χώρα μας να αναπροσαρμόσει τη νομοθεσία ή θα αναγκαστεί να το κάνει πάλι κατόπιν απειλών επιβολής προστίμων από την ΕΕ;

A.K.: Ήδη από την ενσωμάτωση του προηγούμενου Ευρωπαϊκού κανονιστικού πλαισίου στην ελληνική νομοθεσία, έχουμε αποκτήσει εμπειρία για τα τεράστια προβλήματα που δημιουργεί η οποιαδήποτε καθυστέρηση στη διαδικασία αυτή. Και όταν αναφέρομαι σε προβλήματα, δεν εννοώ την παραπομπή της χώρας στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο αλλά την αδυναμία ρύθμισης και εποπτείας της αγοράς, λόγω νομικού κενού, και τη δημιουργία κλίματος ανασφάλειας που αποτρέπει τις επενδύσεις και τη διεύρυνση του ψηφιακού χάσματος μεταξύ Ελλάδας και Ευρώπης.

Έχουμε επίσης αποκτήσει και την αντίστροφη θετική εμπειρία, καθώς έχουμε βιώσει πόσο μεγάλη ώθηση μπορεί να πάρει η αγορά, όταν ο Ρυθμιστής διαθέτει τα κατάλληλα νομικά εργαλεία και τα χρησιμοποιεί με ορθότητα, σύνεση και αποτελεσματικότητα.

Έχοντας λοιπόν αυτή την πολύτιμη εμπειρία και διανύοντας μία ιδιαίτερα κρίσιμη περίοδο, κατά την οποία η χώρα καταβάλλει μεγάλη προσπάθεια για να απελευθερώσει παραγωγικές δυνάμεις, θεωρώ ότι η έγκαιρη ενσωμάτωση του νέου κανονιστικού πλαισίου για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες στην ελληνική νομοθεσία αποτελεί μονόδρομο. Είμαι βέβαιος ότι η ηγεσία του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, με την οποία βρισκόμαστε σε αγαστή συνεργασία για πλήθος θεμάτων, θα ανταποκριθεί πλήρως στην πρόκληση αυτή.

Η ΕΕΤΤ από την πλευρά της είναι πάντα διαθέσιμη να συμβάλει όπου και όπως χρειαστεί θέτοντας την εμπειρία των στελεχών της στην υπηρεσία αυτού του σκοπού.

I-C: Κατά πόσο έχουν ξεπεραστεί τα παράπονα των καταναλωτών για καταχρηστικές πρακτικές των παρόχων τηλεπικοινωνιών;

A.K.: Είναι γεγονός ότι οι καταγγελίες και τα παράπονα των καταναλωτών που λαμβάνει ο Τομέας Εξυπηρέτησης Καταναλωτών (ΤΕΚ) της ΕΕΤΤ, έχουν μειωθεί σημαντικά τα δύο τελευταία χρόνια. Αξίζει να σημειωθεί ότι το 2009 τα τηλεφωνικά παράπονα παρουσίασαν μείωση 35,4% σε σχέση με το 2008, ενώ οι γραπτές καταγγελίες για θέματα ηλεκτρονικών επικοινωνιών μειώθηκαν κατά 27% περίπου. Αυτό όμως, δεν σημαίνει ότι η ΕΕΤΤ έχει «χαλαρώσει» τους μηχανισμούς παρακολούθησης και ελέγχου. Συνεχίζει να

αφουγκράζεται οτιδήποτε συμβαίνει στην αγορά των ηλεκτρονικών και ταχυδρομικών υπηρεσιών και προβαίνει στις κατάλληλες εποπτικές και ρυθμιστικές παρεμβάσεις.

Η μείωση των παραπόνων και καταγγελιών είναι μεν ένα αισιόδοξο γεγονός, αλλά δεν υποδηλώνει την πλήρη εξάλειψη καταχρηστικών και αθέμιτων πρακτικών, οι οποίες δυστυχώς εξακολουθούν να υφίστανται. Η ΕΕΤΤ προσπαθεί να τις εντοπίζει και επιβάλλει, κατά περίπτωση, τα δέοντα ρυθμιστικά μέτρα. Υπενθυμίζω μία πρόσφατη περίπτωση, όπου η ΕΕΤΤ, ως αποδέκτης μεγάλου αριθμού καταγγελιών για αυξημένες χρεώσεις των καταναλωτών από συνδρομητικές Υπηρεσίες Πολυμεσικής Πληροφόρησης, αντέδρασε άμεσα προβαίνοντας σε συστάσεις προς τους καταναλωτές και προτείνοντας, στο πλαίσιο Δημόσιας Διαβούλευσης, τροποποίηση του σχετικού Κώδικα Δεοντολογίας για τη βέλτιστη προστασία των χρηστών. Έχουμε ακόμα καλέσει σε ακροάσεις κάποιους παρόχους και αν διαπιστωθούν παραβάσεις της αναθεωρημένης και αυστηρότερης νομοθεσίας, θα επιβληθούν οι νόμιμες κυρώσεις.

I-C: Φέτος συμπληρώνουμε 10 χρονιά από την απελευθέρωση της αγοράς τηλεπικοινωνιών. Ποιες είναι οι εκτιμήσεις για την έως τώρα πορεία και τι πιστεύετε ότι πρέπει να αλλάξει;

A.K.: Χωρίς καμία δόση υπερβολής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών ζούμε μία δεκαετή άνοιξη, απόρροια της απελευθέρωσης της αγοράς αλλά και του ρυθμιστικού έργου της ΕΕΤΤ.

Δείτε για παράδειγμα το Δείκτη Τιμών Καταναλωτή. Τη στιγμή που σε όλους τους κλάδους οι τιμές παρουσιάζουν συνεχή άνοδο, οι τηλεπικοινωνίες είναι ο μοναδικός κλάδος όπου ο Δείκτης Τιμών παρουσιάζει διαχρονικά πτωτική τάση. Για να επικεντρωθούμε όμως σε ένα πιο επίκαιρο τομέα, δείτε την εξέλιξη της ευρυζωνικής αγοράς. Το 2006 η αγορά ήταν σχεδόν ανύπαρκτη, οι ταχύτητες πρόσβασης πάνω από 384 Kbps ήταν απλησίαστες αλλά και σε αυτές τις χαμηλές ταχύτητες η Ελλάδα διεκδικούσε με αξιώσεις το τίτλο της ακριβότερης χώρας μέλους του ΟΟΣΑ όσον αφορά το λιανικό κόστος ευρυζωνικών υπηρεσιών. Σήμερα η αγορά ανθεί με πληθώρα πακέτων για κάθε ανάγκη, με ταχύτητες που ξεκινούν από 2 Mbps και συχνά φτάνουν μέχρι τα 20, με τιμές που, ανάλογα με την κατηγορία της υπηρεσίας, βρίσκονται πολύ κάτω από τους Ευρωπαϊκούς μέσους όρους, και με τη χώρα μας για τρίτη συνεχόμενη χρονιά να φιγουράρει μεταξύ των πρώτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όσον αφορά την αύξηση της ευρυζωνικής διείσδυσης.

Δεν ήταν όμως μόνο ο πολίτης που ωφελήθηκε από την ανάπτυξη αυτή αλλά και η Πολιτεία. Τη δεκαετία 2000-2010 τα ποσά που εισέπραξε η Πολιτεία με τη μεσολάβηση της ΕΕΤΤ είτε ως αποτέλεσμα των πλειστηριασμών για την εκ-

Σήμερα, εάν οραματιζόμαστε μία πραγματικά ανταγωνιστική οικονομία, δεν έχουμε άλλη επιλογή από το να επενδύσουμε στην ανάπτυξη νέων υποδομών και μάλιστα δικτύων πρόσβασης επόμενης γενιάς.

χώρηση φάσματος ραδιοσυχνοτήτων είτε ως αποτέλεσμα του αποθεματικού που είχε δημιουργηθεί από τη διάθεση σπανίων πόρων έφθασε τα 970 εκατομμύρια ευρώ.

Αυτό βέβαια δεν σημαίνει ότι η δεκαετής αυτή πορεία ήταν ανέφελη και χωρίς λάθη, ούτε και αναιρεί τις μεγάλες προκλήσεις που ανοίγονται μπροστά μας σήμερα.

Η μεγαλύτερη βέβαια πρόκληση αφορά την έλλειψη εναλλακτικών υποδομών. Οι ρυθμιστικές παρεμβάσεις και η Αποδεσμοποίηση του Τοπικού Βρόχου έχουν συμβάλει στην τεράστια πρόοδο που έχει επιτελεστεί αλλά έχουν και συγκεκριμένα όρια. Σήμερα, εάν οραματιζόμαστε μία πραγματικά ανταγωνιστική οικονομία, δεν έχουμε άλλη επιλογή από το να επενδύσουμε στην ανάπτυξη νέων υποδομών και μάλιστα δικτύων πρόσβασης επόμενης γενιάς.

Επιπλέον, λαμβάνοντας υπόψη το συνολικό και εξαιρετικά δύσκολο αγώνα που δίνει σήμερα η χώρα μας, θεωρώ ιδιαίτερα σημαντική τη συνεργασία και το συντονισμό μεταξύ των διαφόρων οργάνων της Πολιτείας. Η ΕΕΤΤ διαθέτει μεγάλη τεχνογνωσία, την οποία εμπλουτίζει συνεχώς και μέσα από το έργο της αλλά και μέσα από τη συμμετοχή της σε διεθνή όργανα όπως το BEREC, δηλαδή το Σώμα Ευρωπαίων Ρυθμιστών Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών. Αυτή η τεχνογνωσία βρίσκεται στη διάθεση της Πολιτείας και του πολίτη, τα συμφέροντα του οποίου δεν θα πάψουμε να υπερασπιζόμαστε.